

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 12 iulie 2011

privind Programul național de reformă din 2011 al României și de emiteră a unui aviz al Consiliului privind Programul de convergență actualizat al României pentru perioada 2011-2014

(2011/C 216/03)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice ⁽¹⁾, în special articolul 9 alineatul (3),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

după consultarea Comitetului economic și financiar,

întrucât:

(1) În data de 6 mai 2009, Consiliul a adoptat Decizia 2009/459/CE ⁽²⁾ prin care se pune la dispoziția României o asistență financiară pe termen mediu, pe o perioadă de trei ani, în temeiul dispozițiilor articolului 143 din tratat. Memorandumul de înțelegere însoțitor, semnat la 23 iunie 2009, și completările ulterioare la acesta prevăd condițiile de politică economică pe baza cărora a fost acordată asistența financiară. Decizia 2009/459/CE a fost modificată în 16 martie 2010 prin Decizia 2010/183/UE ⁽³⁾. Întrucât România a implementat cu succes programul, în condițiile unei ajustări parțiale a contului curent din cauza deficiențelor structurale care subzistă încă pe piața produselor și pe piața muncii din România și care determină o anumită vulnerabilitate a țării la șocurile prețurilor internaționale, Consiliul a adoptat la 12 mai 2011 Decizia 2011/288/UE ⁽⁴⁾ prin care se pune la dispoziția României o asistență financiară preventivă pe termen mediu, pe o perioadă de trei ani, în conformitate cu articolul 143 din tratat. Memorandumul de înțelegere însoțitor a fost semnat la 29 iunie 2011.

(2) La 26 martie 2010, Consiliul European a aprobat propunerea Comisiei de lansare a unei noi strategii pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică,

Strategia Europa 2020, pe baza unei coordonări consolidate a politicilor economice, care se va concentra pe domeniile-cheie în care sunt necesare acțiuni în vederea stimulării potențialului de creștere durabilă și de competitivitate al Europei.

(3) La 13 iulie 2010, Consiliul a adoptat o recomandare privind Orientările generale pentru politicile economice ale statelor membre și ale Uniunii (2010-2014), iar la 21 octombrie 2010 a adoptat o decizie privind Orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre ⁽⁵⁾, care formează împreună „orientările integrate”. Statele membre au fost invitate să țină seama de orientările integrate la elaborarea politicilor economice și de ocupare a forței de muncă aplicate la nivel național.

(4) La 12 ianuarie 2011, Comisia a adoptat prima analiză anuală a creșterii, marcând începutul unui nou ciclu de guvernare economică în UE și primul semestru european de coordonare *ex ante* integrată a politicilor, care se înscrie în cadrul Strategiei Europa 2020.

(5) La 25 martie 2011, Consiliul European a aprobat prioritățile pentru consolidarea bugetară și reforma structurală (în conformitate cu concluziile Consiliului din 15 februarie și 7 martie 2011 și ca urmare a analizei anuale a creșterii efectuate de Comisie). Acesta a subliniat necesitatea de a acorda prioritate restabilirii unor bugete solide și sustenabilității fiscale, reducerii șomajului prin reforme ale pieței muncii și depunerii de noi eforturi pentru consolidarea creșterii economice. Consiliul European a solicitat statelor membre să transpună aceste priorități în măsuri concrete care să fie incluse în programele de stabilitate sau de convergență ale acestora, precum și în programele naționale de reformă.

(6) La 25 martie 2011, Consiliul European a invitat totodată statele membre care participă la Pactul Euro Plus să își prezinte angajamentele în timp util pentru a putea fi incluse în programele de stabilitate sau de convergență ale acestora, precum și în programele naționale de reformă.

(7) La 2 mai 2011, România a prezentat actualizarea din 2011 a Programului de convergență, care vizează perioada 2011-2014, și Programul național de reformă din 2011. Cele două programe au fost evaluate în același timp.

⁽¹⁾ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

⁽²⁾ JO L 150, 13.6.2009, p. 8.

⁽³⁾ JO L 83, 30.3.2010, p. 19.

⁽⁴⁾ JO L 132, 19.5.2011, p. 15.

⁽⁵⁾ Menținute pentru anul 2011 prin Decizia 2011/308/UE a Consiliului din 19 mai 2011 privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre (JO L 138, 26.5.2011, p. 56).

- (8) În perioada 2002-2008, economia României a înregistrat o creștere puternică, cu o rată medie de creștere a PIB-ului real de 6,3 %, care depășea nivelul creșterii potențiale. Această creștere economică a fost determinată în principal de cererea internă, în condițiile în care evoluția rapidă a creditului și a salariilor a impulsionat consumul și investițiile private. Creșterea explozivă a fost alimentată și de intrările de capital străin, ceea ce a condus la supraîncălzire și la crearea unor dezechilibre externe și bugetare nesustenabile. Deficitul de cont curent a atins valoarea record de 13,4 % din PIB în 2007 și a scăzut doar marginal în 2008, până la 11,6 % din PIB. Potrivit ultimei evaluări a Comisiei privind sustenabilitatea pe termen lung, riscurile cu privire la sustenabilitatea pe termen lung pe care le prezintă finanțele publice par să fie ridicate. Cu toate acestea, această evaluare nu ia în considerare măsurile cuprinzătoare de reformă a pensiilor adoptate în 2010, care au îmbunătățit în mod substanțial sustenabilitatea pe termen lung a sistemului român de pensii. Împrumuturile externe masive au avut la bază o politică fiscală prociclică, deficitul global crescând de la 1,2 % din PIB în 2005 la 5,7 % din PIB în 2008, ca urmare a derapajelor bugetare repetate, în special la nivelul cheltuielilor curente. Criza financiară și încetinirea activității economice la nivel mondial care i-a urmat au crescut aversiunea față de risc în rândul investitorilor, ceea ce a determinat reducerea simțitoare a fluxurilor de capital către România. Participarea pe piața muncii nu a crescut, în pofida condițiilor economice favorabile, rata de ocupare a forței de muncă variind extrem de puțin în anii de creștere explozivă. Rata de ocupare a forței de muncă a scăzut până la 63,3 % în 2010, în timp ce rata șomajului a crescut de la 5,8 % în 2008 la 7,3 % în 2010, ca urmare a încetirii activității economice. Rata șomajului rămâne deosebit de ridicată în rândul grupurilor vulnerabile, de exemplu al populației rome. În aceste circumstanțe, confruntate cu nevoi acute de finanțare privată, autoritățile române au solicitat în mai 2009 asistență financiară internațională și din partea UE.
- (9) În urma implementării cu succes a programului de ajustare UE-FMI și pentru a consolida aceste rezultate pozitive, a fost negociat un program preventiv UE-FMI pentru 2011-2013 cu autoritățile. Respectivul program nou continuă măsurile de consolidare fiscală, reformele în domeniul guvernării fiscale și politica de menținere a stabilității financiare începute în cadrul programului pentru perioada 2009-2011. În plus, acesta acordă o atenție specială reformelor structurale ale pieței produselor (în sectoarele energiei și transporturilor) și ale pieței muncii, reforme necesare pentru a valorifica potențialul de creștere al României, a stimula crearea de locuri de muncă și a crește absorbția fondurilor UE. România rămâne pe drumul cel bun pentru atingerea țintei de deficit de trezorerie de 4,4 % din PIB în 2011 (sub 5 % din PIB în termeni ESA). Aceasta va constitui totodată o bază adecvată pentru îndeplinirea țintei de deficit de sub 3 % din PIB pentru 2012, deși, potrivit previziunilor serviciilor Comisiei din primăvara anului 2011, ar putea fi necesare măsuri suplimentare. Autoritățile au adoptat, de asemenea, măsuri pentru a atinge obiectivele de reformă structurală din noul program și pentru a continua menținerea stabilității financiare.
- (10) Pe baza evaluării Programului de convergență actualizat în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1466/97, Consiliul consideră că ipotezele macroeconomice care stau la baza previziunilor din program sunt plauzibile. Programul de convergență vizează corectarea deficitului excesiv până în 2012, termenul fixat de Consiliu în recomandarea sa din 16 februarie 2010. Programul anunță un deficit global de 2,6 % din PIB în 2013 și de 2,1 % din PIB în 2014, consolidarea planificată fiind bazată în principal pe cheltuieli. Potrivit soldului structural recalculat de serviciile Comisiei, obiectivul pe termen mediu (OTM) nu va fi atins în perioada acoperită de program. Strategia de consolidare pare a fi concentrată la începutul perioadei, cu îmbunătățiri structurale prevăzute pentru 2011 și 2012. În schimb, în 2013-2014 soldul structural nu se va îmbunătăți. Evoluția estimată a deficitului este adecvată în 2011 și 2012, dar nu și în 2013 și 2014. Principalele riscuri care afectează țintele bugetare sunt legate de implementare, de existența unor arierate la nivelul întreprinderilor de stat, care reprezintă o obligație bugetară contingentă importantă, și de rezervele exprimate de Comisie (Eurostat) cu privire la notificarea de către România a procedurii aplicabile deficitelor excesive⁽¹⁾. Cu privire la aceasta din urmă, România s-a angajat să acorde prioritate îmbunătățirii compilării statisticilor privind finanțele publice în ESA95 în cadrul Institutului Național de Statistică.
- (11) România a inclus angajamentele asumate în cadrul Pactului Euro Plus în Programul național de reformă și în Programul de convergență, prezentate la 2 mai 2011. Majoritatea acestor angajamente au fost deja îndeplinite sau sunt în curs de îndeplinire în cadrul programului de asistență financiară pe termen mediu și sunt, în linii mari, adecvate pentru abordarea provocărilor identificate în contextul pactului.
- (12) Comisia a evaluat Programul de convergență și Programul național de reformă, inclusiv angajamentele asumate în cadrul Pactului Euro Plus. Ea a luat în calcul atât relevanța acestora pentru politica fiscală și socioeconomică sustenabilă în România, cât și respectarea de către acestea a normelor și orientărilor UE, având în vedere necesitatea de a consolida guvernanta economică globală a UE prin includerea unor parametri la nivelul UE în cadrul deciziilor naționale viitoare.

⁽¹⁾ Eurostat și-a exprimat rezervele în ceea ce privește calitatea cifrelor notificate de România în cadrul PDE, din următoarele motive:

- (i) incertitudini legate de impactul anumitor întreprinderi publice asupra deficitului bugetar;
- (ii) raportările din categoriile ESA95 „alte sume de primit/de plătit”;
- (iii) natura și impactul anumitor tranzacții financiare; și
- (iv) consolidarea fluxurilor intragovernamentale.

- (13) În lumina acestei evaluări și ținând seama de Recomandarea Consiliului din 16 februarie 2010 formulată în temeiul articolului 126 alineatul (7) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Consiliul a examinat actualizarea din 2011 a Programului de convergență al României, iar avizul său ⁽¹⁾ se reflectă în recomandarea de mai jos. Luând în considerare concluziile Consiliului European din 25 martie 2011, Consiliul a examinat Programul național de reformă al României,

RECOMANDĂ României:

Să implementeze măsurile prevăzute în Decizia 2009/459/CE, modificată prin Decizia 2010/183/UE, alături de măsurile prevăzute în Decizia 2011/288/UE, detaliate în memorandumul de înțelegere din 23 iunie 2009 și în completările ulterioare la acesta, precum și în memorandumul de înțelegere din 29 iunie 2011 și completările ulterioare la acesta.

Adoptată la Bruxelles, 12 iulie 2011.

Pentru Consiliu
Președintele
J. VINCENT-ROSTOWSKI

⁽¹⁾ Prevăzut la articolul 9 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.